

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.	Egészévre	8 kor.
Fél évre	4 .	Egyes szám ára	20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők. Hirdetések, valamint nyílttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A nagy ünnep.

Valóban nem lehet nagyobb ünnepe a magyar nemzetnek márczius 15-ikénél, mert mindazon nagy vívmányok, melyeket e napon kezdeményeztünk, s később törvénykönyvünkbe igattunk csak folyománya azon végtelen nagy horderejű ténynek, hogy főlzabadultunk a háromszázados sorvasztó elnyomatás alól, mely oly súlylyal nehezdedt nemzetünkre, hogy már-már itt hagytuk e vérrel szerzett s hosszú századokon át annyi dicsőséggel védelmezett hazát.

Azért ünnepli meg a nemzet minden rétege e napot oly osztatlan lelkesedéssel. Petrozsény, hol annyi különféle nemzetiség verődött össze, e napon egynek érzi magát a hazaszeretében minék ez alkalommal is fényes tanujelét adta. Előző estén a lakosság kivlágította lakásait s bizony az ujnyi kis fagygyúgyertya a tenyernyi ablakban, épen olyan fényt árasztott a hazaszeretet oltárára, mint a fényes paloták villamos koszoruinak tündöklése.

A nagy nap reggelén, az ipartestület zászlója alatt, harsogó zenekíséret mellett indult a sokaság a templomokba, hogy hálát adjon az Urnak ki ezer év óta áldja és sújtja e nemzetet s meghallgassa a lelkesítő, szép hazafias beszédeket. Örömmel látjuk, hogy Petrozsénynek oly plébánosa van ki már több alkalommal s így e napon is megbizonyította, hogy mennyire összelehet egyeztetni a leglángolóbb hazaszeretet nyilvánulását a koronás király iránti hódolattal s bizony mondjuk, hogy az egyháznak sem válik kárára ez a felfogás. A Kossuth Lajos ucca gyönyörű lobogó diszben pompázott, de a község más részeiben is mindenütt kitűzték a nemzeti zászlót s így mindenkinek feltűnt hogy a vasúti állomás palotasorának csak egyetlen épületére jutott egy viharedzett jelvény; mint biztos forrásból értesülünk az állomásnak csak ez az egyetlen zászlója van, melyet márczius 15-én az osztálymérnökség épületére, április 11-én pedig a felveteli épületre fognak kitűzni a mint azt az érzelmek s a hivatalos rendelkezés hozza magával. E helyről is kérjük az aradi üzletvezetőséget, ne fukarkodjék s rendeljen még egy lobogót, hogy márczius 15-én a felveteli épületre is jusson.

Este hat órakor kezdődött a lélek emelő fényes ünnepe, melynek csues pontja, koronája volt Priváry Géza, mesteri kézzel megalkottott s a hazaszeretetnek lángjától hevített lelkesedéssel előadott ünnepi beszéde. Többen sajnálatukat fejezték ki, hogy nem lehetek jelen az ünnepeyen, mivel nem tudták, hogy az mikor kezdődik. Az ipartestület buzgó rendezői bizonynyal megfélekedtek, hogy a felsőrészekben oly nagy számmal alkalmazott plakátokból egy párt a vasúti indóházban, a Grausam kereskedésében kirakatába és más helyekre is tettek volna ki,

de hisz a lapban már előre volt hirdetve az ünneplés egyes mozzanatainak helye, ideje és programja, igaz, hogy a lapot nem mindenki járta, mert hát manapság igen jól szerkesztett, dústartalmu lapokat kap az ember nagyon olcsón, sőt egészen ingyen is, a „Petrozsény és Vidéke” pedig aránylag nagyon drága, ha a tartalmát és terjedelmét tekintjük, de hát még is csak ez a Zsilvölgy kronikája, feljegyzí és megörökíti az eseményeket; mindenikünk családjában történik valami örvendetes, vagy szomorú esemény s nem a hiúság, hogy az közhírré tessenek, de szívésséget, baráti szolgálatot teszünk, távollevő barátainknak és ömsrőseinknek, kik érdeklődnek sorsunk és az itteni dolgok iránt s örömmel értesülnek azokról a lap utján. Ily nagy intelligens közönséget, mint a milyen Zsilvölgyben van el sem lehetne képzelní egy helyi lap nélkül. Ahogy az ebédutáni kávénk mellett mindig ott van egy jó szivar, mért ne lehetne egy héten egyszer ott a helyi lap is. És lehetne, csak arra kértne elhatároznunk magunkat, hogy napjában egyetlen cigárettával többet szívunk el, de annak az árát félretesszük a lap előfizetési árába. Különbén volna erre valami társadalmi kötelezettség is, mit nem igen kell magyaroznunk, t. i. ha egy szintársulat jön megváltjuk a helyünket, pedig tudjuk, hogy nem mindig mehetünk el, ha egy bankettet vagy más pénzzel járó összejövetelt rendeznek, megfizetjük a jegyünket pedig nem lehetünk ott, s ha a lap dolgában is így gondolkoznék a közönség, nem történék meg mint most igen gyakran, hogy a legaktualisabb dolgot kiszorítja egy hirdetés, melyért alig kap a kiadó egy vagy két koronát. A lapot fentartanak az előfizetők s a hirdetések a mellékletre szorulnának. Nem a mi, s nem is a lap érdekében, hanem a Zsilvölgy intelligens nagyközönsége szempontjából mondtuk el ezeket.

Ha tehát többen nem vehettek részt a lélek emelő hazafias ünneplésben, ott voltak a közösvacsorán oly nagy számmal, hogy még a mellék helyiségekben is teríteni kellett, nem is csoda, hisz most történt először, hogy a szabadság, egyenlőség és testvériség e nagy ünnepen, a petrozsényi társadalom minden rétege tömörült s a Casinó, polgári olvasókör, ipartestület, az iparos ifjak köre, a bányatársulati alisztek olvasóköre, egyhangu határozattal együttesen vettek részt az ünnep minden részletében s egy közösvacsorára gyűltek egybe, hogy közösen, együttesen emlegessék a dicső ösöket, kik vagyont és vért áldoztak, hogy a haza minden polgárának, nem tekintve a nemzetiségi különbségeket, megszerezzék a minden kincsnél drágább szabadságot, egyenlővé tegyék a haza minden polgárát a jogok és kötelességekben s ez által testvérekké legyünk a haza határai között bármily nyelvet beszéljünk is s bármilyik templomban dicsérjük is az Istent. Petrozsény büszkén

tekinthet vissza e napraminden koron, mert oly fényes díszszel és közös érzéssel ülte meg márczius 15-ét, hogy ha az ország minden községe ily egyhangu lelkesedéssel s az oszthatatlan magyar haza iránti ragaszkodás ily példás nyilvánulásával ünnepléne meg e napot, ujra földelne Mátyás dicső korszakának hajnala.

Márczius 15-ike Petrozsényben.

Kikelethírdető márczius 15-én lelkesedéssel ünnepelte Petrozsény közönsége a szabadság hajnalhasadását. Enyhe tavaszi szellő lengette a középületekre, a magánházakra kitűzött trikolorot. Ünnepi ruhába öltözve gyülekeztek az iparosok a testület helyiségében honnan a társulati zenekar harsgói indulói mellett az ipartestületi zászló alatt délelőtt 9 órakor a róm. kath. templomba, hol gr. Toldalagi Samu plébános végezte az ünnepi szent misét. Innen hason módon vonultak az ev. ref. templomba, hol Kósa Mihály ev. ref. lelkész végezte az isteni tiszteletet, gyönyörű szép szónoklattal emlékezve meg a nagy nap jelentőségéről.

Majd az izraelita templomba vonult az ünneplő közönség, hol Leitner József rabbi hazafias ünnepi szonoklatot hallgatta áhitattal a vallás különbség nélkül egybegyűlt sokaság. Beszédét itt közöljük: „Ezt a népet magamnak alkottam, hogy dicsőséget beszélje el és hálát zengjen én nekem.” (Jezsásjas 49.)

Igen tisztelt ünneplő gyülekezet!

Jezsásjas profétából vett ezen heti szakaszának bekezdése jellemzi a mai nap nagy jelentőségét. Egy hálás nemzetről szól az isteni íge, egy nemzetéről, a mely a népek urától vett mindazon áldásokért és mindazon jótéteményekért, a melyekkel a gondviselés elárasztja, háládatosan megemlékszik róluk és mély alázattal köszöni meg. Egy oly nemzetről szól a mely a dicső multak eseményeiről valamint nagy honfiáról soha meg nem felelkezik, a mely a nemzet, böleseinek és a nép hőseinek emlékét a szíve mélységébe belevési, hogy adott időkbén hálával és szeretettel idézze fel szellemüket emlékezetében.

És melyik nép tud hálásabb lenni mint a magyar?

És ezért mély kegyelettel hálával telt szívvel idézzük fel évről-évre az 1848-iki márczius nagy eseményeit. Azon időt a mikor a magyar nép kebléből a hazaszeretet tüze, a mely évszázadokon át a zsarnokság hamva alatt üszkült, végre erős lángra lobbant. A midőn a magyar nemzet nagyjai bátran és leplezetlenül kimondták a nép vágyait, ohajtásait és követeléseit és mint egykor Josua, izrael vezére, parancs szóval megállította a napot és a holdat természetes forgásában, a mig ellenségét teljesen le nem győzte, olyképen a magyarok akkori vezérei is megáljt parancsoltak a nép elnyomásainak és a nemzet zsarnokainak.

Ósi jogaitak visszaszerelték, lerakták azon erős alapköre, a melyre a magyar nemzet biztos jövőjét szilárdan felépíthesse és a többi kulturénepék között méltó helyét betölthesse.

Ereikbe friss éltető és üdítő nedvet csepegtettek, az elesüggedt népet új életre ébresztették és felbátorították.

Márczius idusa! a magyar nemzetnek ujjá születésének szent napja, feltámadásának szép tavasza ünneplésre hív bennünket.

Örvendjünk és vigadjunk azon, mondjunk hálát a magyarok Istenének, hogy megint elérnünk engedte ezt a napot.

Dicsérjük a Mindenhatót a multért és fohászokunk hozzá szebb jövőért. Engedje, hogy a magyar

nemzet még számtalan évekig az idők végtelenségén a márcziusi szabadság szellemében tovább éljen és tovább boldoguljon.

Aldd meg Uram Istenem azon idők dicső emlékü nemzeti hőseit, a kik egész tehetségüket és életüket feláldozták a magyar haza oltárán, a kik vértükkel áztatták ezen szent földnek minden rögét, hogy egy jobb és dicsőbb jövő fakadozzon e vérszátott talajból.

Aldd meg áldásod bőségével minden élő magyar honfiát — és leányát, mert mindnyájunk hálás gyermekeid vagyunk oh mennyei Atyánk.

És mint a próféta zengzetes szavai szólanak: Ezt a nemzetet magamnak teremtettem, hogy beszélje el dicsőségemet és hálát zengjen énnékem. Amen.

Az ünnep másik része délután 6 órakor kezdődött a Wagner szálloda nagy termében. Ott volt Petrozsényi közönsége társadalmi, osztály, rang és nemzeti-ségi különbség nélkül. Priváry Géza gymnasiumi igazgató lépett először az emelvényre, elmondta lelkesedéssel s lelkesítően az alábbi szónoklatot:

Eljött az ibolyafakasztó márczius idusa a magyar szabadság eszméjének diadalünnepé, a melyről Petőfi a szabadság lánglelkű dalnoka ihletett ajakkal zengi: „Magyar történet muzsája . . . örök tábládra vésd föl ezt a nagy napot.”

És méltán, mert szabadságunk hajnala felvirradásának és egész mai nemzeti életünk kezdetének emléke fűződik e naphoz.

A hazafias lelkesedéstől pirult areczsal szavalják ma mindenütt édes hazánk áldott földjén a nemzet nagy lantosának szívet lelket rendítő szózatát, a „Talpra magyart” és e világot megrázó serkentő szózat 56 év múltán is újra visszhangra talál a magyar nép millióinak lelkében, minden magyar hazafinak vére, gyorsabban kering a lelkesítő szózat hallatára, minden magyar átérzi a dicső nagy nap jelentőségét, minden igaz magyar szent fogadást tesz e napon, hogy a haza szent neve nem lesz csak pusztá szó ajkainkon, hogy nem leszünk méltatlanok apáink elődeink nagy nevéhez, s az általuk szerzett jogainkhoz szabadságunkhoz.

Emlékezzünk tehát hazánk ezredéves történetének legdicsőbb korszakára, emlékezzünk azokra az Isten kegyelméből nyert herosokra, szellemóriásokra nagy őseinkre, kik az évszázadokon át földhöz bilincseltek nemzetnek lábairól lerázták a kínzó fájdalmat okozó láncokat, kik e szent föld, az annyi vérrrel szerzett és megtartott hazánkat kiragadták a rabigából, s megszüntették azt a szegényteljes, gyalázatos állapotot, hogy hazánk egy idegen állam tartománya legyen. Emlékezzünk arra a csodás titáni küzdelemre, melyben a harezoló névtelen félistenek, rohanó orkáknak elsőpörték a gyáva, népszabadság ellen küzdő sok száz- ezernyi zsoldos hadat.

Ezen óriások munkáját csak megközelítően esetenl meg a történelem is alig képes. Mélyen érző szív és a hazáért lángoló kebel tudja csak kellően átérzeni bámulatos tudásaikat.

Nekünk, kik a szabadság és egyenlőség eszméinek dicsőítésébe már beleszülettünk nehezebb megérteni azt a keservet és nyomorúságot, midőn 1848 előtt korlátot von magyar és magyar között a születés, midőn a nemesek csak jogokat a jobbgyok csak kötelességet ismertek, midőn a „Szeresd felebarátodat mint te magadat” isteni elv útjában állt az emberi törvény, midőn a szólásszabadság békoba volt verve, és az eltiprott nyomorult szív lelki enyhülés végett igaz ügyének védelmét nyilvánosságra nem hozhatta!

Nem volt jog, szabadság, egyenlőség, testveriség sőt volt idő midőn nemzetünk már a megsemmisülés szélén állott, Herder a hírneves német író, már eltemetett bennünket, s azt hitték egész Európában, hogy a feldarabolt Lengyelország sorsára jutunk.

De a magyarok istene örökösödött nemzetünk fölött. Elhangzott a szó a magyar próféta ajkairól: „Magyarország nem volt, hanem lesz!” Széchenyi hatalmas szelleme új életre ébresztette a nemzetet, mely századok mulasztásának helyreállításához fogott.

És hazánk égét borító nehéz fellegek között mint a villám tünt elő Kossuth Lajos nagy szelleme, ki lángeszének fényével élesen megvilágította a helyzetet, s a hazaszeretnek tüzevel lángra lobbantotta minden magyar szívében a szabadság szent érzelmét! A magyar szabadság költője Petőfi nem hiába zengi már:

Félre kislelkűek, kik mostan is még
Kétkedni tudtok a jövő felett,
Kik nem hiszitek, hogy egy erős istenség

Órzi gondosan a magyar nemzetet!”

Hiába volt minden galád, nemtelen erőlködése az önkény uralom fentartóinak, kik irtóztak a magyar hazafiaktól, börtön vastag falaival akarták elnémítani a szabadság merész hirdetőit. Börtönbe vetették Kossuthot, Vesselőnyit, Lovassyval együtt, hol Vesselőny megvakult, Lovassy megőrült, de Kossuthot a négy évi fogság sem retentette el sőt elhatározásában még merészebbé tette, úgy hogy a fogság vértanu koszorújával ékesítve megindította a pesti hírlapot s oda kiáltotta a reakció híveinek, „Veletek és általatok ha lehet, nélkülötek sőt ellenetek ha kell!”

Miként a villám fellobbanását az égboltozat retentően fenséges orgonájának: a menyörgésnek szava követi: úgy rázkodtatta meg Kossuth az egész országgyűlést szavával, a hatalmas szó visszhangra talált minden magyar szívében s tomboló lelkesedéssel fogadták szavatait, melyekben alkotmányos jogokat, szabadságot követelt.

És míg ő Pozsonyban az országgyűlésben mint egy félisten hallatta szavát s a magyarnemzet jogos kívánalmait az országgyűlés küldöttsége magával vitte Bécsbe, hol még az osztrák nép is üdvívalgással fogadta és hallgatta Kossuthot mint népszabadtót, azalatt Pesten felviradt márczius 15-ike.

Írjuk föl mindnyájan szívünkbe e napot! A magyar nemzet szabadsága e naptól kezdődik! Márczius 15-én reggel az egybegyűlt nagy közönség előtt most is élő koszorus költőnk Jókai Mór felolvasta az előzetesen megszerkesztett proklamációt, melyben kívánták a sajtószabadságot, felelős miniszteriumot, évenkénti országgyűlést, törvény előtti egyenlőséget, polgári és vallási tekintetben nemzeti őrsereget, közös teher viselést, a politikai foglyok szabadon becsapását, az uniót Erdélyvel, egyenlőséget, szabadságot, testvériséget!

A nép menyörgő helyesléssel fogadta az indítványt, Petőfi Sándor lépett fel ekkor s halványan, a hazaszeretettől athatott hangon szavaltá el ez alkalomra írt költeményét: a „Talpra magyart” s a nép tóna dörögte: „A magyarok istenére esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!”

Ez volt a vér nélküli magyar forradalom. És megtörtént a mi a világtörténelemben páratlan! A magyar nemesség önként lemondott kiváltságairól, felszabadította a sok milliónyi jobbágyot, kimondván, hogy legyen egyenlő a hazánk minden polgára.

De nem soká tartott az öröm! A bécsi udvari párt megsokalta az adott engedményeket, ármányt szótt a nemzet ellen, fellázították a nemzetiségeket. De a nemzet a királytól szentesített törvényeket nem engedte elrabolni, kész volt azt szíve vérevel is megvédeni.

És megkezdődött a csodás titáni harc, midőn a magyar egymaga küzdött a rá minden oldalról rázúduló óriási tömegű ellenséggel.

Kossuth megfujta a harci riadót, Kossuth lelke árad el az egész magyar népen, lángoló szózatával vezet, lelkesít irányoz s ha az önvédelmi harc előtt szava ellenállhatatlan volt, most velőket ráz és szíveket tép!

„Átok reá ki a magyar nemzetet elárulá, átok reá ki azt nem védelmezli!” Fegyverre! Velünk az Isten és az igazság! Fegyverre kinek karja van, a ki magyar, védjük magunkat győzzünk azután számoljunk!

Szívet rendítő lelkes szózatára, mintha a földből teremtek volna el a harezosok a névtelen hősök erei. A kézműves iparos puskával, lándsával, fokossal, a földműves kapával felfegyverkezve rohant a szabadságharcba s a névtelen félistenek golyók sivitása, kardok pengése, ágyuknak bömbölése, eget földet rázó dörgeése közt lobogtatták fenn a szent szabadság zászlóját! . . .

És mikor már biztos volt a harci diadalmunk s mikor már örömmittasan pihentek a nehéz tusák fáradalmait, midőn az egész világ bámulva csodálva nézte nemzetünk vitészségét, életerejét, férfiaságát, midőn felvulkodott gögös elleneinket esufosan megalázták; azok gyavaságunkban idegen hatalom, az északi barbárság és kanesukat képviselő orosz segítségéért könyörögtek!

És jött a jeges északról a vad durva csapat, az emberáradat édes hazánk felé. Jöttek és ránk törték iszonyu haraggal . . . Duló hadak embertelen gyilkosok lepték el Duna Tisza földjét, szép Sajónk mezejét. . . . A kemény férfiszívek megrázó zokogása között meg-

történt a megadás . . . Iszonyu lett sorsunk, legyőzött az ármány s ismét rabok lettünk, igába fogattunk! . . . Bitóra kötötték, golyóval gyilkoltak, legdicsőbbjeinket! Hazánk letiporva, szabadság levélünk, nemzeti lobogónk foszlányokká tépve bünös kezek által. Sirtunk, keseregünk a kifolyt honfivértől áztatott szent földön, sirtunk sorsunkat lemészárolt véreinket! Sirtunk azt a dicsőt, azt a legnagyobbat, kit sorsa a száműzetés keserű kenyérére kárthatott, de aki immár eszedesen pihen az édes anyaföldben, melyet oly forrón szeretett, melyért oly sokat szenvedett. Áldásunk rád te nagy halott, áldásunk rátok ti sírban nyugovó félistenek, áldásunk rátok ti rut halált halt tizenhárom! . . .

De nem, nem keseregés napja van ma, örömmünnepet ülünk mi, márczius idusát! Igen, végre mégis győzött a márcziusi eszme a szabadság eszméje! Fölragyogott újra az alkotmányos élet hajnala, fölragyogott újra a szabadság napja!

Feladjuk el a gyászos sötét multat! Hiszen van már koronás, alkotmányos királyunk! Szabadon ünnepelhetjük a márcziusi eszmét, a szent szabadságot, és az ősök dicső emléket.

Ezen nap emlékeiben összpontosuljon minden a mi nekünk szent: Nemzeti nagyléltünk fénye, multunknak szenvedései, a szabadság zászlójának lebbenése, a lehalluló rablilincsek csörgése, fájdalom és remény, mult és jövőndő! . . .

Nives, nem lehet magyar e hazában, kinek szíve meg ne dobban e dicső, nagy nap emlékéen; vagy ha volna egy is, — kívánám, a szabadság harsónája rizza fel őt tétlenségéből, kívánám lenne hangom mint az orkán, a mely végig süvölt keletől nyugatig, s fülebe zughatnám dörgő morajjal: ébredj magyar, legyen a multhoz méltó ünneped, sorsod dicsőség, tied a jövőndő, csak légy mindig magyar és szabad! . . .

A meghatottság könyve ragyogott a lelkesedés tüze sugárzott a szemekben a szónoki hévvel, elragadóan előadott s leirhatlan hatást keltett gyönyörű beszéd egész folyamán s végeztével felzúgott a taps és éljen rivalgás és a hallgatóság előkelőségei siettek meleg kézszorítással üdvözölni az ünnepi szónokot.

A hazafias szavatait sorát Károlyi Lajos aninaszai társulati tanító nyitotta meg egy feuköt és szépen előadott alkalmi költeménnyel; Fekete Margit Ábrányi Emilnek „Márczius 15” című remek költeményét szavaltá mély érzéssel, korrek felfogással és elismert sikerrel; Junger Miksa a „Talpra magyart” szavaltá hévvel, erőteljes kifejezéssel; Nagy Ferencz, Petőfi „Ledől szobor” jával aratott osztatlan elismerést; Györösy Jenő „A nemzethez” című hazafias költeményt szavaltá szépen és hatást kelte.

Az énekek meglepték a közönséget. Az „Ifjusági egyesület” alig pár hónapi fenállása óta igen szép jelét adta életrealóságának. A preeziz énekek eléggé dicsérik Kovács József áll. tanító karvezetési képességét és szorgalmát. A Talpra magyar, Magyar keseregés és a Hymnus egyaránt lelkesítették a hallgatóságot.

A társas vacsorán harmadfelszárznál többen vettek részt. Toaszti felköszöntések sorát Gr. Toldalagi Samu nyitotta meg a legelső magyar emberre, a királyra mondott szép tósztot, melyet a közönség felállva hallgatott, majd zajosan megtapsolt és zúgó eljenzéssel fogadott.

Ezt követte Kósa Mihály következő remek és lelkesítő pohárköszöntője:

Tisztelt asztaltársaság!

A mint végig hordozom tekintetemet e díszes asztaltársaság sorain, a szívem is örül a lellem is örül. A szívem is örül, a lellem is örül, mert ama magasztos eszméket, melyek ezeltől 56 évvel testet öltve megteremtették az egységes, öntudatos, előretörkő új Magyarországot, ama magasztos eszméket körünkbe ma látom igazán megvalósítva, midőn közönségünk hazafias közönsége — osztály, rang, állás, felekezeti és nemzeti-ségi különbség nélkül — együttesen, egy szívvel, egy lélekkel, lelkesen ünnepli annak a nagy napnak évfordulóját, mely nap hazánk szabadságának erkölcsi ujjaszületésének diadalnapja vala.

Mai ünneplésünk méltón nevezhető ama nagy idők szellemében rendezett nemzeti ünnepnek.

A nemzeti ünnepek igen hasznos, üdvös befolyással vannak a haza polgáira; mert egy jól szervezett tömeges összejövetel erősíti, szilárdítja ama láthatatlan köteleket, mely az érzelmekek és gondolatok, az emlékek és remények közösségében rejlik.

Egy jól szervezett nemzeti ünnepen nemcsak a szép, nagy tettek emlékeit újítják meg, de azok hatása alatt nemes elhatározások érlelődnek kebleinkben, melyek erősítik a jövőndőt illető reményeinket. Emlékezet és remény — más szóval mult és jövő — nélkül, csak a rövid jelen marad, mely egy szük pont, melyen sem

egysek, sem nemzetek nagygyá nem lehetnek. Csak a mely nemzetnek nagy emlékezete van, csak annak lehet nagy reménye, mert a jövőt a mult biztosítja.

Már csak ezen szempontokból is óhajtható, kívánatos sőt szükséges jól szervezett nemzeti ünnepnek tartása, de tovább megyek: senki sem elég önmagának, ha egymástól elszigetelve élünk, önzökké leszünk, tehát szükség, hogy akkor olykor egybegyűljünk, hogy a nagy eszmék, a nagy tények emlegetése által feledjük a mindennapi kisszeretéseket.

Az élet gondoljai, saját érdekeink apolása közben közönyösekké válhatunk. A közönyösség pedig lemondás a hazáról, a hazafiai kötelességek elől való félrevonulás. A jelenben összedugott kéz, feladása a jövődönök.

Tehát azért kellenek napok, melyeken egybegyűljünk és halhatatlan dicső elődeink szép, nagy tényeinek emlegetése, reményeink kieserlése által egymást buzdítsunk, lelkesítsük a haza hasznos szeretetére, polgári, hazafiai kötelességeinknek minél nagyobb mértékben való teljesítésére.

Ez volt ezélya a mai napnak — 1848 évi márczius idusa — nemzeti életünk ege eme legragyogóbb csillaga — évfordulójának melyet oly vonzóan, elragadóan, lelkesen és lelkesítőleg méltatott mai érdemes ünnepi szónokunk.

Remélem, szeretem hinni — s az én lelkem oly édes érzésekkel telik el a gondolatnál, szeretem hinni, hogy a ma elhintett magvak termékeny talajra találtak, mert a mai ünneplésünknek csak akkor leend maradandó becse, ha hívek maradunk a 48-iki eszmékhez.

Tehát midőn ünnepljük ama nagy nap emléket: az egyenlőség és testvériség magasztos eszméi megvalósulásának évfordulóját, feledjük a pártállást, a felekezeti nemzeti sülodásokat, mert csak így tudjuk egymást megérteni, tudjuk egymás véleményét tüni, tiszteletben tartani, akkor a vélemények megoszthatnak ugyan, de a honszeretet egyesíteni fog. Oh egyesitse is az imádott haza minden polgarát egy testté, egy lélekbe, hogy egy szívvvel egy lélekkel hangoztassuk mindnyájan azt, a mit ezéelőtt 56 évvel dicső őseink hangoztattak: édes hazánkban századokról századokra legyen béke, szabadság és egyetértés!

Felrugott újból a taps és éljenzés.

Nagy Miklós az öröm jóleső érzetével említi, hogy Petroszényi hölgyeinek részvétele, nemcsak a hazafias ünnepléni fényt, de annak jelentőségét is emeli. Eltéli Petroszényi lelkes hölgyeit. Végül Fekete József emlékezett meg arról az örüdetes jelenségről, mely a petroszényi casinó, a polgári olvasókör, az ipartestület és a bányaaltisztai olvasókör által együttesen rendezett hazafias ünnepléni impozáns sikerében az említett egyesületek vezetőinek, elnökeinek érdemeire vet világot. Az elismerés hangján szól ama kereskedőről és iparosokról is kik a mai ünnepen üzleteiket zárva tartották. Név szerinti is felemlíti Figuli Antal nyomdatulajdonost, a ki a sajtószabadság ünnepezen az üzletérdeken fölül helyezte a hazafias szempontokat s egész nap zárva volt nyomdája.

A vacsora, a felszolgálás egyaránt dicsérik Wágner konyháját, pinczéjét és ügyességét. Péter Karoly zenekara is derekasan tett magáért.

Asztalontás után kezdődött s vidám hangulat mellett hajnalig tartott a táncz.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Márczius 15. Vulkánban.** Vulkán hazafias közönösége kellő és elismerésre méltó kegyelettel ünneplte meg a szabadságnapjának ez évi forduló napját. — Már márczius 14-én este minden előzetes összebeszélés nélkül számos család kivilágított ablakkal adta tudtú a jár-keelőknek a holnap nap nagy jelentőségét. — 15-én reggel pedig nemzeti színű zászlók lengtek sok épületen, majd délelőtt 9 órakor a bányaitelepi iskolában jelentek meg többen, hol a tanuló ifjuság hazafias énekekkel, szavalatokkal áldozott a nagy nap emlékének, s Vass Imre tanító pedig rövid alkalmi beszéddel eleveintette fel a dicső nap eseményeit. Hogy az egész nap ünnepete bangu legyen este az épen Vulkánban időző szinitársulat rögtönzött emlék ünnepléit számos helybeli műkedvelő férfi és nő bevonásával. — Az este 8 órakor megkezdett ünnepléni tárgyszorozata a következők volt: 1. Hymnus. Énekelte a dalkör. 2. Ünnepléni beszéd. Szav. és felolvasta Hercz Jenő. 3. Talpra magyar. Szavolta Dékány Imre. 4. Tavasz elmúlt. Énekelte a dalkör. 5. A magyarok istene. Szavolta Krausz Ferencz. 6. A madár fiaihoz. Szavolta Salamon Sándor. 7. Szózat. Énekelte a dalkör.

— Ezután előadtak Berezik Árpádnak »A paraszt kisasszony« című népszimüvét s végül görögtűz világítás mellett Petőfi Sándor halálát nagyhatású és élethű allegorikus képpen mutatták be. Majdnem 12 óra volt, midőn az ünnepléni vége lett, ekkor pedig tánczra keredkedt az arany ifjuság s ily hangulathoz reggelig ünnepeltek. A szinitársulat tagjai valamint a közrejáró műkedvelők a legjobb akarataikat érvényesítették, hogy a közönöség elismerését, tapsait kiérdemeljék. Külön-külön méltatni a szereplőket nincsen hely, de annyit mégis meg kell említenünk, hogy Hercz Jenő felolvasása igen kimerítően ismertette a márczius Idusán történt dolgokat; Dékány Imre, Salamon Sándor, de főleg Krausz Ferencz szavalaikkal lekötötték a hallgatóság figyelmét. A szindarabban legjobban kivált a műkedvelők közül Krausz Ferencz és Königné Krausz Paula, de igen jól alakították szerepeiket Oprisa Ilka, továbbá Dékány Imre és Rubin Jakab. Az egész estén igen lelkes hangulat s jó kedv uralkodott.

— **Márczius 15-iki szabadság** ünnepléni nagy lelkesedéssel ünneplte meg az Iszkronyi magyarság a fűresztelepi iskolában, mely igen szépen föl volt díszítve zöld galyakkal és nemzeti színű zászlócskákkal. Az ünnepléni 11 órakor vette kezdetét Boka János tanító vezetése mellett. A Hymnus eléneklése után a tanító röviden előadta a nap fontosságát. Több hazafias énekek és szavalatok után Maderspach Viktor köszönő beszéddel az ünnepléni véget ért. Ez a szépen sikerült ünnepléni meglepő volt az egész közönöségre nézve, a mit a tanító elismerést érdemlő fáradságának köszönhetünk.

— **Uj doktor.** Kárpalesz Brunó, a csimpai fűresztelepi gondnokának fia, ki nevét csak a közel multban változtatta Halmosra, a politikai szigorlatot f. hó 12-én Kolozsvárt egyhangulag kitüntetéssel tette le; doktorrá avatták.

— **Meghalt Moldovan Márk,** Petrilla nyugdíjazott öreg jegyzője. A koporson ott volt a petrilla körjegyzőség koszoruja is, szalagján ezen fölirattal: »Pentru fostul notar Moldovan. Notariatul Petrilla.« Ha a koszorút Vassi János küldte volna, egy szavunk se lenne hozzá, hisz Magyarországon oly sok a szabadság, hogy sehol annyi a világban, de mikor a jegyzőség, a hivatal, notariatul küldi, mégis szabad legyen megkerdenünk, hogy Hunyadvármegyében a hivatalok nyelve más-e, mint az állomnyelve — a magyar s ha nem, — hogy bátorodik egy jegyző a hivatal nevében más nyelvet használni mint a magyart? Nem akarjuk fölteni a jegyző őről, hogy tüntetni akart volna épen márczius 15-én a magyar állam hivatalos nyelve ellen, de hogy könnyelműen, meg nem éngedett dolgot cselekedett talán nem kell bizonyítanunk.

— **Petroszényi kereskedői.** — Klein Henrik indítványára s Várádi Vilmos szakavatott indoklására — elhatározták, hogy a Zsilvölgy összes kereskedői is bevonva, egy »Kereskedők egyesület«-ét alkalkotnak, melyben időnkint megbeszéli saját szakbeli ügyeiket s mindent elkövetnek, hogy vevőiket lehetőleg Magyarországon készült iparcikkkel lássák el. Az alapszabályok kidolgozására egy három tagú bizottságot kértek fel, melynek tagjai Klein Henrik, Várádi Vilmos és Pick Samu. Ezen urak bizattak meg azzal is hogy e hó 27-re — virág vasárnap — délután 3 órakor, a községháza tanácsstermében, meghívják az érdekelteket, mikor is az alapszabályok elfogadása után az egyesület, megfog alakulni s csatlakoznak az országos kereskedelmi egyesülethez.

— **A sorozást** az egész országban márczius hó 21-től április hó 31-ig tartják meg. Nalunk jövő hó 25, 26, és 27-én vizsgálik meg mind a három korszlálybelikeket a Hercz-féle vendéglo nagytermében.

— **Tüzeset.** Petroszényi lakosságát f. hó 18-án éjjel fél 12 órakor tüzi lármá verte fel. Leégett egy bányaitelepi, Rettégi Lajosnak minden mellékepilete a benne volt szerszámokkal és majorságokkal együtt. A tűz gondatlanság eredménye éppen kenyeret sütöttek s az égő parázt a pajta oldala mellé dobták melynek oldala attól tüzet fogott. Lokalizálták.

— **A főispán elrendelte,** hogy az övo- és tanköteleseket 1904 márczius hó 21 és 31-ike közötti időszak alatt kell összeírni. Ezt is a tanítók végzik. Száz koronával büntetik azt a ki tanköteles gyermeket szándékosan elhallgat, vagy hamis adatot vall be.

— **A sikkasztó** romániai főhadnagyot, ki áruhában öltözve hatvanezer korona hivatalos pénzt akart elezpelni, a lupényi őrs letartoztatta s bekísérte Pujra.

— **A vadházasságban** élők száma vidékünkön növekszik napról-napra a nélkül, hogy azt törvényesen megakadályozni lehetni. Pedig ezen elfajult állapotnak mily káros utókövetkezmenyeit látjuk elszorító példákban az apátlanul lézengő gyermekekben. Ezt a körülményt azért hoztuk most felszínre, mert megtudtuk, hogy egy hivatalos közeg egy 20 éves férfi és egy 17 éves leánnyal ideiglenes összeadási szerződést kötöttek.

— **Mentő tanfolyam.** Folyó hó 5-én és 6-án a

kereskedelmi miniszter mentő-tanfolyamot rendezett Piskin, a melyen részt vett különböző gyárakból, bányakból 46 ember, köztük a salgótarjáni köszönbánya részvénytársaság 17 embere Bakó és Károlyi tanítók vezetése alatt. Előadó volt a budapesti mentő-egyesület egyik orvosa. Ennyi lenne a száraz tény. Azonban megragadjuk az alkalmat ma is, hogy konstatáljuk a köszönbánya igazgatóságának nemes gondolkodását, a mi anyagias világunkban. Ime nemcsak a szellemi előhaladását ezéelőzza Andreics kir. tanácsos munkásainak, de tudva azt, hogy a bányaász annyi veszedelmnek levén kitéve, mint munkás-anyaknak testi épségéről is kíván gondoskodni. Ehhez nem kell kommentár. Csak igyekezni fogunk minden egyes esetben megérteni a munkás néppel azt, mi nekik Andreics igazgató. Piskin a munkásokat kellemesen lepte meg az a szives fogadtatás, a melyben részük volt. Hermann főnök és Szatmári áll. iskolai igazgató tanító előzékenysége maradandó nyomot hagyott a lelkiükben s szívesen köszönik meg jószágukat. Kívánjuk, hogy munkásaink a tanfolyamon szerzett tudásukat felhasználva, társaikat mindig készséggel segítsék ki a bajból.

— **A ki kertjét szereti, szép virágokat és kitünő konyhakerti terményeket akar,** az fedezze magszikűségletét Mauthner Ödön es. és kir. udvari magkereskedésében Budapestben, Rottenbiller-utca 33. A czég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általánosan ismert világhírű, kitünő magvakon kívül, még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti- és virágújdonságoknak egész sorozatát is tartalmazza.

Hasznos tudnivalók.

Első segélynyújtás a sebesüléseknél.

A test puha részzeit a bőr lepedőszerüleg védi a por, piszok lerakodásától és a levegőben uszkáló, szabad szemmel nem látható betegség-csirák (bacillusok) behatolásától.

Ha a bőr és az alatta levő lágy részek folytonosságát valamely külerőszak megszakítja sebék támadnak.

A sebeknél első teendők legyen a por, moesok és gombák behatolását megakadályozni, mert ezek a gyógyulást megakadályozzák, genyedést, lázt, vérmérgézészt sőt halált is okozhatnak.

Mindenek előtt tehát az első segélynyújtó saját kezeit mossa tisztára szappannal, kefével és meleg vízzel s csak aztután lásson a sebb kimosásához, mely történéhet forralt és ismét lehűtött, vagy pedig közönös tiszta kutvízzel.

Szem elől nem tévesztendő, hogy mosásnál a víz mindig a seb közepébe öntendő, hogy az kifelé folyva az esetleg ott már lerakodott szennyet is magával hozza.

Az így kimosott sebet sebruhával befödjük s elegendő gypot ráhelyezése után a háromszögű kendővel bekötjük.

Ugyanígy járunk el, ha a seb a fején van, azzal a különbséggel, hogy a haját a sebből kisimogatjuk. A haj lenyírása, leborotválása nagy jártasságot és gyakorlatot igényel s jobb, ha azt szakavatott orvos keze végzi, mert megtörténhetik, hogy a sebesültön segíteni akarván a sebbe hullatott hajrészekkkel csak a fájdalmat növeljük s a bajt súlyosbítjuk.

Veszett kutya harapást, mérges kígyó marást, rovarcsípést többszörösen ki kell mosni és ép — nem sebes — ajakkal kiszívni és a már ismert módon bekötöni.

Az égés által okozott sebék több felék lehetnek. A szerint, hogy mennyi ideig volt az emberi testrészt a tűz hatásának kitéve, megkülönböztetünk bőrpírulást, sülést és szenesedést.

A bőrpírulást, vagy az égés által okozott holyagot elég, tiszta — nem avas — zsírral, olajjal vagy vazelinval bekenni.

Erősebb égés, (sülést) ha az kis felületen van rendes kötással látunk el.

Ha az égés nagy felületet foglal el, a sebesültet óvatosan szabadítsuk meg ruházatától s az e czélrk elkészített, egymásra borított 2-3 lepedőre fektessü le. Mivel pedig az égett sebeket nem szükég mosogatunk, elég, ha a sérült részeket olajjal bekentjük s a sérültet 1-2 lepedővel lefödjük.

Több, mint valószínű, hogy az ilyen sebesült fázsról és szomjúságról fog panaszkodni, azért jó öt melegebb takaróval is ellátni s italtul vizet, fekete kávé, bort, konyakot nyújthatunk neki.

Kénsav, sósav, választóvíz szóval a maró folyadékok által okozott sebeket, miután a folyadékot puha kendővel felitattuk, bőven leöntjük vízzel s aztután ugy kezeljük, mint az égett sebeket.

B. L.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Főmunkatárs: Fekete József.

WEISZ TESTVÉREK, PEZROZSÉNY.

RENDKIVÜLI ALKALMI VÉTEL!

Vb. Szüszter és társa csődtömege

árverés útján birtokunkba jutván. értesítjük a t. közönséget, hogy az ott lévő

kézmű-, divat- és rövidárukat, u. m.:

kelmék, selymek, batisztok, női fehérművek, gallérok, kötények, czipők, kalapok, fűzők, függönyök, asztalkészletek, szőnyegek; továbbá férfi kalapok, ernyők, czipők, harisnyák, fehérművek, nyakkendők, keztyűk, sétatálcák, valamint paplanok, gyermek-, fiu- és leányruhák s egyéb áruk dus választékban.

Az eddigi áraknál tetemesen olcsóbban fognak ugyanazon helyiségben: a Kossuth Lajos-utczában, az új Ullmann-féle házban eladatni.

Egyben tisztelettel van szerencsénk tudatni, hogy **külföldi bevásárlási** utunkról visszatértünk s árúinkat főzletünkben is dús választékban rendkívüli jutányosan elárusítjuk,

Tisztelettel

Weisz Testvérek.

Egy amerikai gyorsfőző

és

egy háztartási mérleg ingyen.

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tullel mazott raktáromból világhírű s kiválóságukért általánosan kedvelt mexikói ezüst-áruimat és pedig:

	6 drb. mexikói ezüst asztali kés,
	6 „ „ „ evővillát,
	6 „ „ „ evőkanalat,
	12 „ „ „ kávéskanalat,
	6 „ kiváló dessertkést,
	6 „ „ dessertvillát,
	1 „ mexikói ezüst levesmerítő kanalat,
	1 „ „ „ tejmerítőt,
	2 „ eleg. szalon asztali gyertyatartót.

46 drb. összesen 6 frt. 50 krajczár.

Minden megrendelő ezenkívül jutalomképpen egy amerikai gyorsfőzőt és egy szavatosság mellett pontosan működő 12 1/2 kiló hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (belül is), melynek tartóságért és kiváló minőségeért 25 évi jótállást vállalalok. Szétküldés a pénz előleges megküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárából:

Scheffer D. Sándor

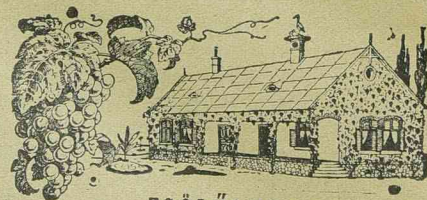
Budapest, VIII., Bezerédy-utca 3. sz.

2-12

Ungváry László
(Czegledi) 300 holdas birtomú szőlőtelepek, továbbá gyümölcs- és szőlőiskolájának árjegyzéke megjelent, hol 5 krajczártól fellelő nemes szemek, 2 forinttól fellelő szina és gyökéres szőlővesszők; továbbá — 10-18 forinttól fellelő sajáttermésű rendkívül finom újborkok kaphatók Ezenkívül mindenféle gyümölcsfa-vadonca, akác- és gleditschia-csemekék. **Tessék árjegyzékét (borról is) megkérni.**

Hitelt nyujtok
1-2-3 évre (kamat nélkül): városok, községek, megyék, vízsszabályozó társulatok, mérnöki hivatalok, szövetkezetek, nagyobb uradalmak s más hitelképes testületeknek.
A hitelnyújtás szőlővesszőre és borra nem vonatkozik.

ZSÖLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, természet nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felvehető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legreमेkebb disze, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatú katalógus bárkinek ingyen és bementve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. **Czím:**

Érmeleki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya, 8 20 u. p. Székelyhid.

5 koronáért

küldök 4 1/2 kiló (kb. 50 drb.) kevésbé megsérült finom enyhe

pipere-szappant

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése, vagy utánvétellel küldi:

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII. ker., Bezerédy-utca 3 szám.

Értesítés. Mint képesített ácsmester a legjutányosabb árak mellett elfogadok helyben és vidéken e szakmába vágó mindennemű munkát a legkisebb háztól a legmagasabb épületig. Minden munkámért a legszigorúbb felelősséget vállalok. A becses megkereséseket várom Petrozsényben a Hurdu Áron őrmester ur lakásán.

Tisztelettel:

K. Balogh István

képesített ácsmester.

Dupla villanydelejes

kereszt

vagy

csillag

D. R. G. M. 88503. sz.

gyógyít és felüdit jótállás mellett: köszvény, reuma, asthma (nehéz lelegzés), álmatlanság, fülzúgás, nehéz hallás, epilepsia (eskór), idegesség, étvágytalanság, sápkor, fogfájás, migren, tehetetlenség, influenza, valamint minden idegbetegségnél. Azon beteg, aki 88503. sz. készülékem által legfeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már semmiféle nem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérleteni; megvagyok győződve, készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona, idült betegségeknel alkalmazandó

A kis készülék ára 4 korona, könnyebb betegségeknel alkalmazandó.

A központi elárúsítóhely szétküld utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére.

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédy-utca 3 sz.

2-12